

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO**

Na podlagi 102. in 114. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB1) izdajam

**PROGRAM
TEMELJNEGA USPOSABLJANJA ZA
MEDNARODNE REŠEVALNE AKCIJE
DOMA IN V DRUGI DRŽAVI**

Ljubljana, junij 2008

KAZALO

I. UVOD	3
II. NAMEN IN CILJI.....	3
III. OBLIKE IN METODE IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA	4
IV. UDELEŽENCI USPOSABLJANJA	4
V. NOSILEC IN IZVAJALEC PROGRAMA.....	5
VI. TRAJANJE USPOSABLJANJA	5
VII. IZOBRAŽEVALNA VSEBINA.....	5
VIII. UČNA SREDSTVA IN PRIPOMOČKI TER MATERIALNO-TEHNIČNI POGOJI ZA IZVEDBO PROGRAMA.....	6
IX. PREVERJANJE ZNANJA.....	6
X. NAVODILO ZA IZVEDBO.....	6
XI. KONČNE DOLOČBE	7

I. UVOD

Navzočnost Republike Slovenije v širšem mednarodnem okolju (članica Evropske unije, zveze Nato in Organizacije združenih narodov ter sodelujoča v regionalnih pobudah) in njena vloga na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami zahtevata od nje, da je aktivna na področju ukrepanja ob naravnih in drugih nesrečah tako doma kot v tujini.

Država mora biti sposobna sprejemati reševalno in humanitarno pomoč v primeru nesreče na območju Republike Slovenije oziroma jo ponuditi državi (v EU ali izven nje), ki jo je prizadela nesreča. Znati mora delovati po načelih in postopkih, ki se izvajajo v okviru različnih mednarodnih mehanizmov.

V Republiki Sloveniji je bila na podlagi Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07) ustanovljena državna enota za hitre reševalne intervencije, ki je namenjena izvajanju posebej zahtevnih nalog zaščite, reševanja in pomoči tako v Sloveniji kot v tujini.

Pripadniki te enote, strokovni delavci za zaščito in reševanje in drugi zaposleni delavci znotraj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami morajo znati aktivno ukrepati v primeru naravne ali druge nesreče tako doma kot v tujini.

II. NAMEN IN CILJI

Namen programa je udeležence seznaniti in usposobiti z osnovnimi vsebinami, ki jih pripadniki državne enote za hitre reševalne intervencije, drugi pripadniki sil za zaščito, reševanje in pomoč ter strokovni delavci znotraj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami potrebujejo za strokovno in uspešno operativno delovanje oziroma ukrepanje v primeru dajanja in sprejemanja humanitarne in reševalne pomoči ob naravni ali drugi nesreči.

Ker so nekatere vsebine v tem programu predstavljene informativno, se usposobljenost različnih ciljnih skupin zagotovi z drugimi dopolnilnimi usposabljanji s področja uporabe radijskih postaj, vodenja, prve pomoči, prve psihološke pomoči, razbremenitvenih razgovorov, postravmatskega stresa, komunikacijskega treninga za stike z javnostmi oziroma z dopolnilnimi usposabljanji za mednarodne reševalne akcije.

Cilji usposabljanja so seznaniti udeležence:

- z organizacijo in aktivnostmi sprejemanja in nudenja reševalne in humanitarne pomoči;
- z normativno ureditvijo na tem področju s poudarkom na sklenjenih dvostranskih sporazumih o sodelovanju pri varstvu pred naravnimi in civilizacijskimi nesrečami, z mednarodnim humanitarnim pravom, smernicami in priročniki s tega področja, ki veljajo v okviru Evropske unije, Organizacije združenih narodov ter zveze Nato;
- s sistemom varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Sloveniji s poudarkom na organiziranosti vodenja in poveljevanja v primeru večje nesreče v Sloveniji, z načrti zaščite in reševanja, razpoložljivimi silami in sredstvi za zaščito, reševanje in pomoč s poudarkom na vključitvi tujih reševalnih enot ter zagotavljanju potrebne logistične podpore tem silam;
- z razpoložljivimi silami in posebnimi sredstvi za zaščito, reševanje in pomoč, ki so namenjene posredovanju v tujini;
- z aktivnostmi organiziranja in vodenja mednarodnih reševalnih in humanitarnih odprav v tujino;

- s potrebnimi pripravami pred odhodom enote v tujino, kot so formiranje reševalne odprave in njene naloge, logistična podpora, organiziranje prevoza, aktivnosti ob prihodu enote v prizadeto državo, postopki delovanja enote na prizadetem območju ter aktivnosti, povezane z vrnitvijo v Republiko Slovenijo;
- z zaščitnimi ukrepi, osebno in vzajemno zaščito, ter osnovami nudenja nujne medicinske pomoči;
- s sodelovanjem enote z drugimi reševalnimi enotami, predstavniki lokalnih oblasti, vojsko, policijo, predstavniki mednarodnih organizacij, z mediji in drugimi akterji na prizadetem območju;
- z zagotavljanjem varnosti enote;
- s posebnostmi različnih kultur in jezika;
- z vrstami komunikacij in njihovo vzpostavitvijo;
- s sredstvi in opremo, ki se jih uporablja v reševalnih akcijah;
- z različnimi mednarodnimi reševalnimi akcijami ter izkušnjami iz različnih nesreč;
- s posledicami postravmatskega stresa in aktivnostmi, ki so namenjene razbremenitvi;
- s praktičnimi vajami in simulacijo mednarodne reševalne akcije v Republiki Sloveniji oziroma v drugi državi udeležence usposobiti za izvajanje potrebnih nalog in aktivnosti.

III. OBLIKE IN METODE IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA

Usposabljanje je organizirano v obliki tečaja in je razdeljeno na dva modula – A in B. Modul A je namenjen vsem tistim, ki bodo kakorkoli sodelovali pri sprejemanju reševalne in humanitarne pomoči iz tujine, modul B pa praviloma samo državni enoti za hitre reševalne intervencije.

Pri usposabljanju naj predavatelji uporabljajo naslednje učne metode: razlago, demonstracijo, razgovor, igranje vlog, študije primerov, reševanje problemov, praktično delo in simulacijo.

Predavatelji naj ob metodi razlage uporabljajo še druge metode tako, da bodo udeleženci pri usposabljanju čim bolj aktivno sodelovali.

IV. UDELEŽENCI USPOSABLJANJA

Modul A je namenjen spodaj naštetim ciljnim skupinam, modul B pa praviloma samo enoti za hitre reševalne intervencije, ki posreduje v primeru naravne ali druge nesreče v drugi državi.

Modul A je namenjen:

- pripadnikom državne enote za hitre reševalne intervencije;
- strokovnim delavcem za zaščito in reševanje ter drugim zaposlenim delavcem znotraj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami predvsem na državni in regijski ravni oziroma informativno tudi na občinski ravni;
- vodjem in drugim zaposlenim v logističnih centrih za zaščito in reševanje na državni in regijski ravni;
- poveljnikom Civilne zaščite in njihovim namestnikom ter članom štabov Civilne zaščite v regijah in lokalnih skupnostih;
- s strani države izbranim silam za zaščito in reševanje, enotam ter pripadnikom Civilne zaščite.

Modul B je namenjen:

- pripadnikom državne enote za hitre reševalne intervencije;
- s strani države izbranim strokovnjakom za različna področja, ki bi bili vključeni v posredovanje izven države.

Udeleženci usposabljanja so lahko tudi ciljne skupine iz drugih resorjev, ki bi bile ob mednarodni reševalni akciji v Republiki Sloveniji vključene v aktivnosti zašite, reševanja in pomoči.

V. NOSILEC IN IZVAJALEC PROGRAMA

Nosilec usposabljanja je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, izvajalec pa Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije.

VI. TRAJANJE USPOSABLJANJA

Usposabljanje obsega 58 pedagoških ur (PUR), od tega modul A 18 PUR, modul B pa 40 PUR. Usposabljanje se lahko izvede v več delih.

VII. IZOBRAŽEVALNA VSEBINA

MODUL A: Mednarodne reševalne akcije na območju države

1. Uvod v usposabljanje
2. Načela nudenja pomoči ob nesrečah in mednarodno humanitarno pravo
3. Mehanizmi za usklajevanje reševalne in humanitarne pomoči:
  - Evropska unija
  - Organizacija združenih narodov
  - zveza Nato
4. Druge organizacije, ki zagotavljajo pomoč (Rdeči križ, Karitas, Zdravniki brez meja)
5. Postopki sprejemanja reševalne in humanitarne pomoči v Republiki Sloveniji in pošiljanje v drugo državo
6. Delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ob mednarodni reševalni akciji v Republiki Sloveniji:
  - sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč
  - načrti zaščite in reševanja
  - sistem zvez in komunikacija
7. Vodenje in poveljevanje v primeru večje nesreče:
  - vloga, naloge in pristojnosti poveljnika Civilne zaščite, njegovega namestnika in članov štaba Civilne zaščite oziroma vodje intervencije
  - sodelovanje poveljnikov Civilne zaščite in članov štabov Civilne zaščite ter vodij intervencij s tujimi reševalnimi enotami
8. Študije primerov različnih mednarodnih reševalnih akcij
9. Praktična naloga – mednarodna reševalna akcija doma (preigravanje situacij)
10. Evalvacija in zaključek usposabljanja

MODUL B: Mednarodne reševalne akcije izven države

1. Uvod v usposabljanje
2. Mehanizmi za usklajevanje reševalne in humanitarne pomoči:
  - Evropska unija
  - Organizacija združenih narodov
  - zveza Nato
3. Postopki pošiljanja reševalne in humanitarne pomoči v drugo državo
4. Priprava, aktiviranje in odhod reševalne enote v drugo državo
5. Prihod reševalne enote v drugo državo
6. Aktivnosti na prizadetem območju in vodenje intervencij v drugi državi
  - ocena situacije na mestu nesreče
  - oblikovanje operativnega načrta
7. Odhod reševalne enote, prihod v Republiko Slovenijo in aktivnosti, namenjene razbremenitvam postravmatskega stresa
8. Študije primerov različnih mednarodnih reševalnih akcij
9. Praktična naloga – mednarodna reševalna akcija v drugi državi (preigravanje situacij)
10. Evalvacija in zaključek usposabljanja

Če se pri posamezni skupini pokaže potreba po dodatnih vsebinah, lahko izvajalec usposabljanja le-te vključi v program oziroma posamezne vsebine glede na predznanje udeležencev izpusti.

VIII. UČNA SREDSTVA IN PRIPOMOČKI TER MATERIALNO-TEHNIČNI POGOJI ZA IZVEDBO PROGRAMA

Za izvajanje programa so potrebna naslednja učna sredstva in pripomočki:

- računalniške predstavitve, ki jih pripravijo predavatelji;
- predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- mednarodni predpisi in smernice;
- video posnetki mednarodnih reševalnih akcij;
- analize mednarodnih reševalnih akcij;
- zemljevidi in delovne karte s preglednico sil in sredstev;
- pribor za pisanje in risanje kart;
- obrazci za vodenje aktivnosti zaščite in reševanja, dnevnik aktivnosti, pregled sil in sredstev, sprejeti ukrep, zaključno poročilo;
- predpostavke za simulacijo nesreč;
- osebna in skupna formacijska oprema.

IX. PREVERJANJE ZNANJA

Preverjanje znanja pred komisijo ni potrebno. Predavatelji preverijo razumevanje snovi in znanje med predavanji in praktičnimi vajami s postavljanjem vprašanj in razgovorom.

X. NAVODILO ZA IZVEDBO

Pri usposabljanju je potrebno vsebinsko upoštevati vse predpise s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter mednarodne predpise.

Med praktičnimi vajami se udeleženci seznanjajo tudi s principi timskega dela. Na zaključni vaji, ki naj bo za modul B čim daljša, se simulira mednarodna reševalna akcija v Republiki Sloveniji oziroma v drugi državi. Na njej se udeležence izpostavi različnim situacijam in preizkusi njihovo usposobljenost. Predpostavke so lahko podprte s slikovnim gradivom ali z video posnetki situacij in razmer. Udeleženci preizkusijo uporabo telekomunikacijskih sredstev (telefoni, faks, radijske postaje), prenosnih računalnikov, interneta in GPS. V simulaciji sodelujejo tudi igralci vlog. Nekateri v neposrednem stiku delo otežujejo (npr. novinarji, razburjeni domačini), nekateri pa igrajo različne vloge prek telefonskih in radijskih komunikacij (CORS, regijski centri za obveščanje, mednarodne organizacije, ministrstva, občinska uprava). Vajo spremlja in vodi s strani izvajalca izbran vodja z ekipo pomočnikov.

XI. KONČNE DOLOČBE

Program velja od dne podpisa ministra, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, do preklica.

Način dopolnjevanja in spreminjanja programa narekujejo pravila stroke in spremembe zakonodaje na tem področju.

Program se kot trajno gradivo hrani v fizični in elektronski obliki v zbirki dokumentarnega gradiva v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje Republike Slovenije.

Številka: 604-92/2008-1

Datum: 30.5.2008

Kari ERJAVEC
MINISTER